

Názov práce: Princípy detekcie fake news na príklade ruskej invázie na Ukrajinu

Autor práce: Ing. Daša Dvorská

Vedúci práce: PhDr. Jan Černý, Ph.D.

Fakulta: Fakulta informatiky a statistiky, Vysoká škola ekonomická v Praze

---

Existujúce výskumy venujúce sa problematike detekcie fake news upozorňujú na skutočnosť, že väčšina štúdií v tejto oblasti je zameraná na detekciu fake news v široko používaných jazykoch, akými je napríklad anglický jazyk. Šírenie fake news avšak prebieha naprieč rozličnými jazykmi, čo vyvoláva otázku ohľadne šírky uplatniteľnosti existujúcich metód k odhaľovaniu fake news. Pri detekcii fake news bývajú použité rozličné jazykové charakteristiky, ktoré môžu ovplyvniť úspešnosť detekcie pri aplikácií na iných jazykoch, než na ktorých boli pôvodne vyvíjané.

Povaha modelov k odhaľovaniu fake news je tiež založená na dostupnosti dát. Limitáciou pri štúdiách fake news a odhaľovaní spôsobov k ich detekcii býva tak aj nedostatok datasetov, na ktorých by bolo možné existujúce metódy k detekcii porovnávať a tiež naprieč rozličnými jazykmi a doménami ďalej vyvíjať. Tieto jazyky, v ktorých je nedostatok datových zdrojov pre ďalší výskum fake news, bývajú nazývané ako *low resource languages*, medzi ktoré patrí aj slovenský jazyk. V otázke reakcie na ruské dezinformačné aktivity, ktoré sú mierené na frontové štáty strednej a východnej Európy, je otázka detekcie na týchto jazykoch o to dôležitejšia.

V práci bola spracovaná analýza vybraných datasetov určených k detekcii fake news. Pre porovnanie datasetov a zaistenie kompletnosti ich popisu je v práci použitý popis charakteristík fake news detection datasets (FNDD). Výstupom práce je vytvorený vlastný dataset na zvolenom príklade. Pre efektívnu elimináciu šírenia fake news je potrebné fake news včasne detekovať ešte predtým, ako sa rozšíri v prostredí online médií a sociálnych sietí. Z toho dôvodu bola pre detekciu fake news, ku ktorej má dataset slúžiť, zvolená detekcia na základe obsahu fake news. Zvolenému kontextu bol následne prispôbený proces tvorby datasetu a použité zdroje dát. Na základe analýzy existujúcich datasetov a tvorby nového datasetu boli zhrnuté princípy detekcie fake news na príklade fake news šírených v slovenskom jazyku, o udalosti ruskej agresie na Ukrajinu.

Prínosom práce je tak popis princípov a špecifík, ktoré charakterizujú detekciu fake news vo zvolenom kontexte a tiež popis tvorby datasetu a jeho praktická ukážka. Udalosť vojny na Ukrajinu sa vyznačuje šírením veľkého množstva fake news, ako prostriedku vedenia hybridnej vojny. Popisom princípov a praktickou tvorbou datasetu tak prispieva k pochopeniu úlohy detekcie fake news vo zvolenom špecifickom kontexte a jazyku a potenciálne prispieva tiež k využitiu týchto znalostí pri úspešnom a včasnom odhaľovaní fake news a boji s obrovskou hrozbou, ktorú pre našu spoločnosť fake news predstavujú.